

Bachelorgradsoppgave

Estetisk virksomhet i barnehagen

Hvilken betydning gis til estetikkens egenverdi av pedagoger i barnehagen, og hvordan kommer dette til syne i praksis?

Maléne Borgsø Husås

BLU360

Bachelorgradsoppgave i førskolelærerutdanning

Lærerutdanning
Høgskolen i Nord-Trøndelag - 2014

HINT

SAMTYKKE TIL HØGSKOLENS BRUK AV KANDIDAT-, BACHELOR- OG MASTEROPPGAVER

Forfatter: Maléne Borgsø Husås

Norsk tittel: Estetisk virksomhet i barnehagen
Hvilken betydning gis til estetikkens egenverdi av pedagoger i barnehagen, og hvordan kommer dette til syne i praksis?

Studieprogram: Førskolelærerutdanning

Emnekode: BLU360

Jeg samtykker i at oppgaven kan publiseres på internett i fulltekst i Brage, HiNTs åpne arkiv

Min oppgave inneholder taushetsbelagte opplysninger og må derfor ikke gjøres tilgjengelig for andre

Dato: 29.05.2014

underskrift

Sammendrag

Jeg har gjennom denne oppgaven fokusert på estetisk virksomhet i barnehagen hvor jeg har sett nærmere på hvilken betydning personalet gir til estetikken egenverdi. Gjennom intervju av to pedagogiske ledere fan jeg et ulikt resultat som jeg har koblet opp mot teori. Bøker som står sentralt i oppgavens teoridel er blant annet *Alle teller mer* (Østrem et.al. 2009) og *The Wow Factor* (Bamford 2006). Sammen med mitt resultat fra intervjuene og teorien håper jeg at jeg har fått belyst hvordan estetikken har en egen verdi og at dette er viktig å kunne ha et fokus på i den estetiske virksomheten i barnehagen.

Innhold

1.	INNLEDNING	1
1.1.	Bakgrunn for valg av tema	1
1.1.1.	Estetisk virksomhet i barnehagen, min erfaring.....	1
1.2.	Formålet med oppgaven.....	2
1.3.	Problemstilling	2
1.4.	Avgrensning	2
1.5.	Disposisjon.....	3
2.	2. TEORI	3
2.1.	Estetikk.....	3
2.1.1.	Hvordan kan estetisk virksomhet i barnehagen forstås?	4
2.2.	Estetikk – til hvilken verdi?	6
2.2.1.	Estetikkenes nytteverdi	6
2.2.2.	Estetikkenes egenverdi.....	7
2.3.	Makt – å bli påvirket og å påvirke	8
2.3.1.	Strukturell makt	8
2.3.2.	Relasjonell makt.....	9
3.	METODE.....	10
3.1.	Utvalg	10
3.2.	Kvalitativ metode	10
3.2.1.	En pragmatisk tilnærming.....	10
3.2.2.	Intervju	11
3.3.	Analyse av datamateriell	11
3.4.	Etiske hensyn	11

4.	RESULTAT.....	11
4.1.	Kategorier.....	12
4.1.1.	Estetisk virksomhet.....	12
4.1.2.	Estetikk – til hvilken verdi?.....	13
4.1.3.	Det pedagogiske læringsmiljøet.....	14
4.2.	Variasjoner i intervjuene.....	14
4.3.	Oppsummering av mine funn.....	15
5.	DISKUSJON/DRØFTING.....	15
5.1.	Estetisk virksomhet i barnehagen.....	15
5.2.	Hvilken betydning gis til estetikkens egenverdi?.....	16
5.3.	Makt – å bli påvirket og å påvirke.....	17
5.4.	Har mine funn gitt oss ny innsikt?.....	17
5.5.	Kritikk av mine funn i lys av metode.....	17
6.	KONKLUSJON.....	18
6.1.	Konklusjon.....	18
6.2.	Oppsummering.....	19
	Litteratur.....	20

1. INNLEDNING

1.1. Bakgrunn for valg av tema

Jeg har valgt å trekke frem dette temaet i min oppgave fordi estetikk og fagområdet «Kunst, kultur og kreativitet» er av stor interesse for meg. Dette er et område som fører meg seg mye glede, undring og utforskning. Jeg frykter derimot for estetikkenes plass i barnehagehverdagen da det er mye satsning på andre fagområder som kan ses på som viktigere for barns utvikling. Samtidig med dette opplever jeg at når det først er snakk om estetikk og estetisk virksomhet så er det i form av at den skal være nyttig for de andre fagområdene. Det er ikke å legge skjul på at de estetiske fagene og fagområdet «kunst, kultur og kreativitet» i rammeplanen har med seg en god nytteverdi for andre fag, men hva med estetikken i seg selv? Dette er noe jeg har blitt sittende og tenke på og som jeg derfor vil finne ut mer av i denne oppgaven. Jeg skal videre forklare nærmere mine opplevelser av hvordan den estetiske virksomhet i barnehagen har blitt brukt og hvilken plass den har fått i barnehagehverdagen.

1.1.1. Estetisk virksomhet i barnehagen, min erfaring

Gjennom min jobberfaring i barnehage og erfaring og observasjoner fra praksisperioder gjennom førskolelærerutdanninga ved Høgskolen i Nord-Trøndelag (HiNT) har jeg fått noen inntrykk av den estetiske virksomheten i barnehagen. Jeg opplever at barnehagene jeg har vært i snakker godt om estetikk og at de trekker fagområdet opp i mot hvordan musikk er språkstimulerende og det å jobbe med saksa er bra for finmotorikken. Likevel ser det ikke ut til at de satser noe særlig på fagområdet. Det finnes lite med egne rom innredet og tilrettelagt for at barna skal få utforske med materiell i hverdagen eller på egen hånd. Det finnes derimot verksteder der de har en egen hylle eller et eget hjørne inne på avdelingen. Men her må jeg innrømme at jeg blir litt skuffet. I hyllene har barna tilgang til fargeblyanter, ark, papirlim og saks. Maling blir som oftest satt inne på lageret eller øverst på hyllen hvor barna ikke rekker og ikke finnes det rikelig med materiell for å være kreativ med. Instrumenter er ikke å se noen plasser og fåtall av de ansatte tar fram noen instrumenter og spiller sammen med barna. Rammeplan (2011) sier tydelig at personalet skal sørge for at barna daglig har tilgang til blant annet instrumenter og rikelig, variert materiale og verktøy (KD 2011). Tegning, klipp og lim opplever ikke jeg som rikelig og variert materiell. En barnehage som jeg har vært på hadde et eget kunstrom med mye forskjellig materiell, men som kun ble brukt ved bestemte og tilrettelagte aktiviteter da døren ble holdt lukket. Alt for ofte har jeg også hørt på ansatte som gir denne

beskjeden: «nei, vi har ikke tid til å ta frem dette nå». Dette fører meg videre til mitt formål med denne oppgaven.

1.2. Formålet med oppgaven

Den estetiske virksomheten i barnehagen har en utrolig god nytteverdi. En god bieffekt for de målbare fagområdene og en god bieffekt for skolefag som for eksempel norsk og matematikk. Dette legger også Anne Bamford (2006) fram i *The Wow Factor* der hun har forsket på virkningene av kunstfag i skolen. Jeg tenker at når vi ser det på denne måten så er jo estetiske fag utrolig nyttig å jobbe med i den pedagogiske virksomheten i barnehagen, men det er kanskje ikke en stor nødvendighet om man allerede jobber godt med fagområder som for eksempel «Antall, rom og form» og «kommunikasjon, språk og tekst»? Derfor vil jeg i denne oppgaven trekke fram estetikens egenverdi. På denne måten kan kanskje fagområdet «kunst, kultur og kreativitet» få sin egen verdi i den pedagogiske virksomheten i barnehagen, og ikke bare en verdi i form av at den gjør nytte for andre fagområder. Mitt formål med denne oppgaven er å finne ut hvilke tanker pedagoger i barnehagen har om estetikens verdi og ikke minst estetikens egenverdi og å belyse at de estetiske fagene er viktig i seg selv.

1.3. Problemstilling

I denne oppgaven har jeg valgt å belyse problemstillingen: ***Hvilken betydning gis til estetikens egenverdi av pedagoger i barnehagen, og hvordan kommer dette til syne i praksis?*** For å finne ut noe om dette har jeg valgt å intervju to pedagogiske ledere i to barnehager med forskjellig profiler, men der jeg vet at begge barnehager satser på estetiske fag. Den ene er en tradisjonell kommunal barnehage og den andre er barnehage inspirert av Reggio Emilia filosofien. Jeg ønsker her å finne ut hva de formidler om den estetiske virksomhet i deres barnehage og hvordan de forstår estetikens egenverdi.

1.4. Avgrensning

For å belyse estetikken i barnehagen og belyse estetikens kunne jeg gjort observasjoner for og funnet mer ut om praksisen slik at observasjonene kunne støttet opp intervjuene. Jeg kunne også gått nærmere inn for å finne ut noe mer om hvordan estetikk i barnehagen påvirker barna eller gått nærmere inn på barnas opplevelser i estetisk virksomhet. På grunn av oppgavens begrensning av antall sider jeg har til rådighet og tidsbegrensningen har jeg utelatt dette i oppgaven og fokusert kun på pedagogens forståelse og estetikkbegrepet.

1.5. Disposisjon

Jeg skal i min oppgave igjennom 6 kapitler. I kapittel 1 (dette kapittelet) har jeg skrevet min bakgrunn for valg av tema, mitt formål med oppgaven og min problemstilling. I kapittel 2 tar jeg for meg estetikkbegrepet, hvordan estetikk i relasjon til pedagogisk virksomhet kan forstås, estetikkenes nytteverdi og egenverdi. Til slutt, i kapittel 5, tar jeg for meg noen maktforhold. Dette er gjort på bakgrunn av at jeg ønsker å belyse min problemstilling gjennom en god forståelse for hva estetikk og estetiske virksomhet er og kan være. For videre å kunne belyse estetikkenes egenverdi tar jeg også for meg estetikkenes nytteverdi. Maktforholdene er tatt med da dette har en sentral plass i hvordan vår estetiske virksomhet kommer til uttrykk i praksis.

I kapittel 3 legger jeg til grunn hvilke metoder jeg har brukt i arbeidet med denne oppgaven og hvorfor disse metodene er brukt. Videre har jeg i kapittel 4 lagt fram mine funn fra intervju som jeg drøfter i kapittel 5 i lys av teorien som er lagt fram og egne tanker.

I kapittel 6 legger jeg fram en oppsummering av oppgaven sammen med min konklusjon med personlige refleksjoner.

2. 2. TEORI

I dette kapittelet vil jeg legge fram teori som kan gi en forståelse for hva estetisk virksomhet i barnehagen er og kan forstås som. Dette ønsker jeg å gjøre da det vil virke inn på hvilke refleksjoner og betydning estetikkenes egenverdi får. Litteratur har jeg hentet fra blant annet Olsson og Øksnes (2013) som tar for seg den estetiske virksomheten, Bamford (2006) som legger fram virkninger av kunstfag i skolen, Sørngård (2013) beskriver estetikkenes verdi gjennom to diskurser på barn og danning også har jeg brukt Olsson (2011) som skriver noe om maktforhold.

2.1. Estetikk

Begrepene estetikk og estetisk erfaring ligger til grunn for den estetiske virksomheten i barnehagen. Jeg vil derfor nå prøve å gi en definisjon på hva som ligger i disse begrepene før jeg så går videre inn på estetisk virksomhet.

Hva er estetikk? Estetikkbegrepet kommer fra det greske *aisthesis* som kan oversettes med «sans», «sansepersepsjon», «fornemmelse» og «følelse». Det har senere fått betydningen «læren om det som behager eller mishager i sansingen, om den sanselige fullkommenhet som sådan, om det

skjønne» (Filosofisk ordbok 1975, gjengitt etter/i Paulsen 1994:31). Paulsen hevder at begrepet opprinnelig betydde «de kunnskapene man erverver seg gjennom sansene» (Paulsen 1994:11).

Estetisk erfaring. Estetiske erfaringer er opplevelser av situasjoner som gjør inntrykk på oss og vi holder fast ved et øyeblikk. Paulsen (1994) siterer Erling Lars Dale når hun skriver:

om vi åpner oss for estetiske erfaringer, opplever vi en uendelighet av begivenheter, ideer, omskiftinger i landskap, variasjoner i menneskets uttrykksmåter. Vi blir minnefulle om vi stopper opp av og til og fastholder bilder av opplevde situasjoner. Vi blir rike som mennesker kanskje nettopp i opplevelser som ikke setter spor etter seg i samfunnets offentlige prosesser!
(Dale 1986:219, gjengitt etter/i Paulsen 1994:51)

2.1.1. Hvordan kan estetisk virksomhet i barnehagen forstås?

Hvordan barnehagens estetiske virksomhet blir praktisert har en stor innvirkning på hvilken betydning pedagogene gir estetikkens egenverdi. Om den estetiske virksomheten ikke får sin plass i barnehagehverdagen eller i pedagogenes refleksjoner, så tror jeg nok ikke at estetikkens egenverdi blir underbelagt noe særlig betydning. Jeg vil derfor her finne ut om hvilken plass den estetiske virksomheten i barnehagen får, og hvordan den kan forstås gjennom tre punkter: Hverdagesestetikk, barnet og estetikk og, til slutt, hva innebærer den estetiske virksomheten i barnehagen?

Rapporten *Alle teller mer* (Østrem mfl. 2009), er en evaluering av hvordan *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver* blir innført, brukt og bevart. Denne rapporten viser tydelig til at det er mer oppmerksomhet på fagområder som likner på skolefag, mens de estetiske fagene («kunst, Kultur og kreativitet») vektlegges mindre. Dette er til fordel for arbeidet med de mer målbare fagområdene og fagområder som skal sikre barnas utvikling. dette er fagområder som for eksempel «antall, rom og form» og «språk, kommunikasjon og tekst».

Olsson og Øksnes (2013) prøver gjennom sin artikkel å åpne for at det finnes andre måter å forstå estetikk og estetisk aktivitet i barnehagen på, enn det som kanskje er vanlig. De forsøker å frigjøre estetikken fra en forståelse om at det er noe som tilhører bestemte rom og tider, til en bestemt profesjonalitet eller kompetanse. Olsson og Øksnes (2013) viser til at det de kaller *hverdagesestetikk* kan forstås som grunnleggende for arbeidet med estetisk virksomhet i barnehagen og for erfaringen av kunst og kultur.

Hverdagsestetikk i barnehagen. Estetiske erfaring er ikke kun forbeholdt kunsten. Søren Kjørup (2000) foreslår i boka *kunstens filosofi – en indføring i æstetik* at dette kan også dreie seg om å oppleve naturen estetisk (Olsson & Øksnes 2013). Dette betyr at estetisk erfaring kan oppleves når for eksempel barna løfter hodene sine og betrakter den hvite snøen som dansende faller ned på bakken eller når et barn i latter løper etter en fargerik og vimsete sommerfugl. Denne type estetikk mener Olsson og Øksnes (2013) kan forstås i lys av John Deweys teori om den estetiske erfaring. John Dewey hevder at kunst må forstås som en del av det hverdagslige, og knytter det estetiske til et allment begrep om erfaring. Vi må begynne med det grunnleggende som vi finner i hendelser og episoder som holder våre øynes oppmerksomhet, og det som vi gjerne låner vårt øre til; de hendelser som vekker interesse og glede (Olsson og Øksnes 2013).

Barnet og estetikken. Det pedagogiske barnekulturbegrepet har gitt kunnskap om hvordan vi kan tilrettelegge for barn, slik at vi på best mulig måte fremmer deres læring og utvikling. Hva som er nyttig for barna for at de skal bli samfunnsnyttige voksne (Olsson & Øksnes 2013). Olsson og Øksnes refererer til Dewey når de skriver at dette er en instrumentell forståelse av barnekultur hvor det knytter seg til et mål som ikke handler om en estetisk erfaring. I motsetning til barnekultur, kan vi snakke om «barns kultur» i følge Beth Juncker (Olsson og Øksnes 2013). Dette kulturbegrepet tar barns perspektiv og det åpner for hva barna finner betydningsfullt i kunst og kultur. Det dreier seg om en kultur der barn, i en periode, setter den instrumentelle kulturens krav og normer ut av kraft, og skaper moro og mening her og nå (Olsson & Øksnes 2013).

Hva innebærer den estetisk virksomhet i barnehagen? Estetisk aktivitet har alltid vært en betydelig del av barnehagens virksomhet, men etter hvert som skolens læreplaner endres i retning mer tid til basisfag, er det lett for barnehagen å følge etter (Østrem et.al. 2009). En satsing på estetiske fag ser ut til å blir prioritert ned i forhold til mer målbare. Når estetiske aktiviteter er oppe til diskusjon, ser det ut til at det stadig oftere er snakk om et middel eller en metode for og nå mål innenfor andre fagområder. Å forklare den estetiske virksomhet med at den er nyttig for noe annet som ikke er estetisk, kan være med på en nedskrivning av estetikkens verdi (Olsson og Øksnes 2013). Berit Bae antyder at en instrumentell tilnærming til for eksempel lek og aktiviteter henger sammen med at pedagoger prøver å beskytte sin respekt som pedagog og bevise at de gjør en samfunnsnyttig, seriøs «pedagogisk» jobb (Olsson og Øksnes 2013).

Det ser altså ut som at den estetiske virksomheten i barnehagen innebærer at den skal gjøre sin nytte for de målbare fagområder og barnas framtid i skolen. Det kan altså se ut som at estetikken har

fått en verdi i form av at den er nyttig. Men hva med egenverdien? jeg vil nå, i neste avsnitt, gå nærmere inn på estetikkens verdi og vil belyse estetikkens egenverdi.

2.2. Estetikk – til hvilken verdi?

Det kan gjøres et skille mellom ulike typer verdi og ulike måter ting kan være verdifulle på. Særlig viktig er skillet mellom egenverdien og instrumentell verdi. Skillet går i korte trekk ut på at det som har egenverdi er verdifullt i kraft av å være det det er, mens det som har instrumentell verdi er verdifullt bare i kraft av å være et middel eller årsak til noe med egenverdi (Sagdahl 2014, avsn. 3).

Et forsøk på å forsvare de estetiske fagenes plass i utdanning finner jeg i Anne Bamfords (2006) *The Wow factor*. I denne boka legger hun fram et forskningsprosjekt hun gjorde for UNESCO i 2004 som var en undersøkelse på hvilken betydning kunstfag har på utdanningen for barn og unge i ulike deler av verden. Resultatene viser klart at kunstutdanning av høy kvalitet har en tydelig innvirkning for både undervisnings- og læringsmiljøet og for barnas helhetlige utvikling (Bamford 2006). Med de fordelene som blir lagt frem i denne boka er det tydelig at hun vil få fram behovet å satse på kunstfagrik utdanning i skolen. Selv om denne forskningen er gjort i skolen, vil jeg si at den også er relevant for måten de estetiske fagområdene forstås på og arbeides med i barnehagen også. Bamford (2006) legger fram bruk av estetiske fag i skolen gjennom dens nytteverdi og sier svært lite om estetiske fag som mål i seg selv. Det ser ut som at estetiske aktiviteter ofte får status som et middel eller en metode (Østrem mfl. 2009). Å knytte estetisk virksomhet til å være noe nyttig for noe annet som ikke er estetikk, kan dreie seg om en nedskrivning av estetikkens verdi.

Utgangspunktet for nå å gå nærmere inn på «estetikkens egenverdi» er to diskurser om syn på barn og danning som jeg har hentet fra Sørngård (2013).

2.2.1. Estetikkens nytteverdi

Den første diskursen dreier seg om *et reduksjonistisk syn* på barn og danning. Her kan danning forstås som det å ha et framtidsrettet syn på barnet. Barnet skal bli til noe, eller som Brit Eide og Nina Winger kaller det, «human becoming» (Sørngård 2013). Barnehagen skal forme barnet til å bli bra nok, og det skal dannes og bli nyttig. Dette er en instrumentell dannelse. Her deles mennesket opp i ulike enheter og tar utgangspunkt i en enhet om gangen, i stedet for å se mennesket som et helt

individ (holisme). Synet på barn og barndom blir her en *ventetid* eller en forberedelse på livet som voksen (Sørngård 2013).

Det er et klart uttalt mål fra regjeringen å høyne kvaliteten i barnehagen med å styrke barnehagen som læringsarena (st.meld. nr. 41, 2008-2009). Barnehagen skal sikre at barna utvikler tilstrekkelige kunnskaper og ferdigheter i skolens basisfag før de skal begynne på skolen. Dette handler om å knytte estetikk i barnehagen opp mot skoleforberedelser og til noe som er nyttig for noe annet (Olsson & Øksnes 2013). Estetikkenes verdi ses da som instrumentell og likner på et reduksjonistisk syn på barn som «human becomings» (Sørngård 2013).

Motpolen til det reduksjonistiske synet og den andre diskursen er et *Holistisk syn* på barn og danning. Dette skal jeg se nærmere på nå.

2.2.2. Estetikkenes egenverdi

Det å ha et *holistisk syn* på barn og danning vil innebære at man ser barnet som et individ som er «her og nå», Eide og Winger beskrives det som «human beings» (Sørngård 2013). Dette er den andre diskursen, og en danning som, i motsetning til en instrumentell danning, fokuserer på egenverdi. Dette innebærer et syn på barnet der sanser, tenker og følelser er inkludert og en estetisk tilnærming til kunnskap. Her har man en estetisk tilnærming til kunnskap og et syn på barnet hvor hele kroppen med all dens følelser er inkludert. Denne type danning kan derfor kalles en estetisk dannelse. Estetisk kunnskap har lenge vært en kontrast til den kunnskapen som blir lært gjennom tanke og forstand. Hvorfor estetisk kunnskap har blitt sett på som unyttig, kan være at den ikke har like høy status som den kunnskapen man får gjennom tanke og forstand. I denne diskursen blir barndommen sett på som en *væretid* og at barndommen har en egenverdi.

Disse to diskursene gir en innfallsvinkel til å forstå estetikken enten som instrumentelle eller som et fag med egenverdi. Om estetikken blir brukt instrumentelt eller om det blir satt fokus på dens egenverdi henger sammenheng med barnesyntet i den praksisen man befinner seg i. Når en har med et reduksjonistisk syn på barn og danning å gjøre, kan man tro at kunstfagene blir brukt instrumentelt. Dette vil også påvirke hvordan den tilpassede opplæringen blir. Fokus på estetisk egenverdi handler derimot om det stikk motsatte av den instrumentelle verdien. Egenverdi handler om hvilken verdi disse fagene har i seg selv, gjerne med en sammenheng til det holistiske synet på barn og danning. Det har også en sammenheng med en her og nå tenkning. Selmer-Olsen hevder at kunst ikke er nyttig, det er «det unyttiges nødvendighet». Dette blir belyst ved å peke på et syn på barn og danning som innebærer at barn erkjennes som noe som ikke bare skal bli noe, men som er

her og nå. Dette betyr at barn også skal ha tilgang til estetiske erfaringer her og nå (Olsson & Øksnes 2013).

Om barn får tilgang til estetiske erfaringer, ligger i de voksnes makt. Det er de voksne som tilrettelegger og bestemmer hva som er lov og ikke. Som pedagog i barnehagen er det derfor viktig å være klar over hvilken makt man sitter på. Jeg skal derfor se litt nærmere på dette i neste avsnitt.

2.3. Makt – å bli påvirket og å påvirke

Hvilken forståelse som tilegnes estetikkbegrepet og betydning som gis til estetikkens egenverdi blir styrt av maktforhold fra øvrige hold, som for eksempel offentlige dokumenter og styrere. Hvilken betydning estetikkens egenverdi blir gitt kan derfor ses gjennom hvordan pedagoger utøver sin makt. Makt er noe som kan være vanskelig og definere. Dahl (u.å.) siterer Michel Foucault i beskrivelsen av makt: «Makt er til stede overalt; ikke fordi den omfatter alt, men fordi den kommer fra alle steder» (Dahl, u.å.). Foucault mener at det finnes en uløselig binding mellom kunnskap og makt (Åberg & Lenz Taguchi 2006) fordi kunnskapen vil påvirke hvordan vi handler og derfor ha en makt i seg. Lenz Taguchi beskriver den slik:

Denne makt/kunnskapsbindingen innebærer ganske enkelt at når vi tror vi har en vitenskapelig belagt kunnskap om hvordan et barn generelt skal utvikle seg, så vil profesjonelle pedagoger komme til å tenke og handle ut fra denne kunnskapen som om den snakker om et «sant» barn (Åberg og Lenz Taguchi 2006:48).

Hvis jeg skal se dette i sammenheng med problemstillingen min kan det overføres til at når man tror man har vitenskapelig belagt kunnskap om estetisk virksomhet i barnehagen og hvilken verdi den skal gis, så vil man tenke og handle ut fra at dette er den «sannheten» om hvordan estetikken skal forstås.

Makt som påvirker barnehagens virksomhet, barnehagens estetiske virksomhet, pedagogens virkelighet og barnets virkelighet kan deles inn i to typer makt. Strukturell makt og relasjonell makt. Disse to maktbegrepene har jeg hentet fra Olsson (2011).

2.3.1. Strukturell makt

Det er mange krav til personalet i barnehagen om hva den pedagogiske virksomheten skal inneholde. Den strukturelle makten inneholder blant annet de formelle kravene fra barnehageloven,

rammeplanen og andre styringsdokumenter (Olsson 2011). Rammeplanen er barnehagens beskrivelse av hvordan en *skal* drive barnehagen som en pedagogisk virksomhet.

2.3.2. Relasjonell makt

Relasjonell makt er makt som ofte opererer i det skjulte og det er denne makten som kan være skumleste. Dette er den makten pedagoger produserer daglig, uten å tenke over det, og det er derfor viktig å reflektere rundt. Nordin-Hultman sier noe om at det er et tradisjonsstyrt mønster om hvordan en barnehage skal se ut og drives og det ligger godt under huden på barnehageansatte (Olsson 2011). Det er nesten en selvfølge og blir derfor lite underlagt noe refleksjon.

Pedagogens makt og ansvar. Pedagoger igangsetter, utfører og iscenesetter og produserer makt, som oftest helt ubevisst (Åberg og Lenz Taguchi 2006). Pedagoger produserer praksis etter de «sannhetene» de har om hva barn er og skal være. Det er et stort ansvar og bør derfor bevisstgjøres. I barnehagen tas det alltid utgangspunkt i barna, men det betyr absolutt ikke at det er barna som styrer. Et eksempel er det vi kaller for fri lek så er ikke leken fri. Det er de voksne som setter rammer for når denne frie leken kan utløpe seg. Barna er alltid under de voksnes påvirkning (Åberg og Lenz Taguchi 2006). Dette gjelder også det pedagogiske læringsmiljøet som pedagogene tilrettelegger for barna.

Rom og materiell, det pedagogiske læringsmiljøet. Pedagoger praktiserer også sin makt i organisering av rom og innredning. Når barnet kommer inn i rommet med byggekrok til venstre og dukkekrok til høyre, sender materialet ut signaler til barnet om som kan gjøres her. Hvordan kan barn få mulighet til å være kompetente, nysgjerrige og utforskende om alt det som kan kalles «skapende materiell» er gjemt bort på lageret eller ligger utenfor syne og rekkevidde for barna? Måten pedagoger tilrettelegger miljøet på, forteller noe om de tankene de har om barnehagens rolle, barn og læring (Thorbergsen 2007).

Nå har jeg lagt frem teori som kan gi noen svar på min problemstilling. Pedagogers forståelse av estetikkens egenverdi i barnehagen vil preges av hvilken plass til den estetiske virksomheten i barnehagen, syn på barn og danning og hvilke maktforhold som påvirker pedagogene og hvordan pedagoger praktiserer sin makt. I kapittel 4 vil jeg legge fra mine funn fra intervjuene jeg gjorde av to pedagoger i to barnehager og diskutere funnene i lys av teorien jeg har lagt fram i dette kapitlet, i kapittel 5.

3. METODE

Metode er en framgangsmåte. Og i dette kapittelet skal jeg legge fram den metoden jeg har brukt for å finne ut noe om hvilken betydning pedagoger i barnehagen gir til estetikkens egenverdi og hvordan dette synes i praksis.

3.1. Utvalg

Jeg har valgt å intervju to pedagoger i to barnehager med forskjellig profil, men hvor begge barnehager har et fokus på estetikk og estetiske fag. Bhg1 jobber med en arbeidsform inspirert av Reggio Emilia filosofien og Bhg2 er en kommunal barnehage med en mer tradisjonell arbeidsform. Jeg har valgt å intervju pedagoger (barnehagelærer og pedagogisk leder) i en ped.leder stilling fordi jeg tenker at hvordan pedagogene forstår estetisk virksomhet og estetikkens egenverdi, vil være førende for hvordan de innfører og jobber med dette sammen med assistenter og andre ansatte i praksisen.

Barnehagene ble valgt ut i fra at jeg visste at disse barnehagene jobber med de estetiske fagene og da blir det ekstra interessant og se hvilken betydning *de* gir til estetikkens egenverdi og hvordan det kommer til syne i praksis.

3.2. Kvalitativ metode

Jeg har en Kvalitativ metode i form av at jeg gjør mine undersøkelser i form av intervju.

3.2.1. En pragmatisk tilnærming.

I det ytterste vil en *induktiv* tilnærming si at en forsker går ut i feltet med et åpent sinn. Det er ikke noen forutinntatte holdninger. Det motsatte vil vær en *deduktiv* tilnærming der en forsker har utarbeidet et sett med hypoteser og variabler som ikke endres i løpet av forskningsarbeidet (Postholm & Jacobsen 2011).

Min tilnærming ligger i mellom disse og er derfor *pragmatisk*. Jeg har mine antakelser om hvordan resultatet kanskje kan bli, men er åpen for at mine antakelser kan blir både bekreftet og avkreftet og for ny informasjon som kan belyse mitt tema som jeg ikke har tenkt på på forhånd.

3.2.2. Intervju

Det individuelle intervjuet ansikt-til-ansikt. Jeg valgte å ha individuelle intervju med mine informanter. Med et individuelt intervju tas man ut av en sosial sammenheng. Med å holde mitt intervju ansikt-til-ansikt med mine informanter, åpner det for en mer personlig relasjon og intervjuet kan bli en mer åpen samtale. Det blir på denne måten også lettere for meg å få mer informasjon om det jeg lurer på.

Halvstrukturerte intervju og Intervjuguide. Før intervjuene laget jeg meg en intervjuguide med noen spørsmål. Spørsmålene jeg stilte var vide og åpne for flere måter å svare på og for informantens egen tolkning. Dette gjorde også til at intervjuet sto åpen til å komme inn på andre temaer. Den intervjuguiden jeg brukte har jeg lagt ved som vedlegg nederst i oppgaven.

3.3. Analyse av datamateriell

For å analysere mitt datamateriell tok jeg opptak av intervjuene. Opptakene transkriberte jeg og informasjonen jeg hadde fått, sorterte jeg i kategorier som var relevant for mitt tema og for min problemstilling. Den informasjonen som ikke hadde noe relevans for mine kategorier ble derfor forkastet.

3.4. Etske hensyn

For å ivareta mine informanters anonymitet har jeg anonymisert både informanten og deres barnehage. Jeg opplyste før intervjuet at intervjuene var anonym og at opptakene som ble gjort ble slettet etter transkribering. Informantene fikk også vite at de hadde mulighet til å trekke seg fra intervjuet i etterkant eller om å trekke seg fra deler av intervjuet.

4. RESULTAT

I dette kapittelet vil jeg trekke fram mine funn fra intervjuene. For å belyse min problemstilling: **Hvilken betydning gis til estetikkens egenverdi av pedagoger i barnehagen, og hvordan kommer dette til syne i praksis?** har jeg sortert informasjonen fra mine informanter i kategorier. Informasjon fra intervjuene som ikke er relevant for mitt tema og min problemstilling, vil derfor ikke bli trukket fram i oppgaven. Til slutt skal jeg se litt på variasjonene som kommer fram i intervjuene og gi en kort oppsummering av mine funn.

4.1. Kategorier

Jeg skal nå presentere mine funn under kategoriene: *Estetisk virksomhet, Estetikk- til hvilken verdi?* og *Det pedagogiske læringsmiljøet*.

4.1.1. Estetisk virksomhet

«*de estetiske fagene har vi jo satt et veldig stort fokus på*» forteller informant fra Bhg1. De har også utformet barnehagen sin til de estetiske fagene. «*vi har et eget formingsrom, musikkrom og til og med ei snekkerbod*». Hun forteller at den estetiske virksomheten kommer til syne gjennom små ting i hverdagen: «*Det kommer til syne gjennom små ting i hverdagen som kritt og maling*»

Informant fra Bhg1 sier at de også bruker å ha prosjeter: «*nå jobber vi for eksempel med et prosjekt som går på Alf Prøysen. Og da synger vi på hans sanger og dramatiserer «geitekillingen som kunne telle til ti»*»

«*Estetikk er jo ikke bare klipp og lim. Det er en uttrykksform*» svarte informant fra Bhg2 da vi snakket om estetikk og estetisk virksomhet. Informanten fortalte at i deres barnehage jobber mye med estetikk i form av deres arbeidsform. Barnehagen er inspirert av Reggio Emilia filosofien og hun fremhever hvor stor sans hun har for barnesynet. Barna er kompetente og de har hundre språk (uttrykksformer), men blir frarøvet nittini. Informanten sier også følgende:

Det er noe med det at vi voksne ikke nødvendigvis skal definere at der er bare en uttrykksform som gjelder, men at de skal få kjenne på hva som passer for meg, hva jeg klarer og hvordan jeg mestrer ulike former.

Hun mener at barna må få lov til å skape og utforske, ikke bare sammen med voksne, med også på egen hånd. Å gi plass for de uttrykksformene barna har. Når hun fortalte om deres estetiske virksomhet i barnehagen sa hun følgende:

Målet vårt har alltid vært at det skal bli en hverdagslig greie slik at det skal leve og at det ikke nødvendigvis er at man jobber bare med prosjekt på onsdag for da er det prosjektdag. dit har vi kommet nå, at det lever. Det lever hele tiden.

Hun forteller at prosjektarbeid står veldig sentralt og de kan ha flere små og store prosjekter gående samtidig. Prosjekter initiert av barna og prosjekter initiert av voksne. Som regel har de et overordnet tema over lengre tid som de jobber med og da får barna være med å styre hvor dette prosjektet skal ende. «*Vi skaper rammene, ytterammene. Så får vi se hvor veien går videre ut i fra det*» (informant fra Bhg2).

Hun forteller at de legger vekt på å ha en estetisk og undrende holdning og at hun ser at dette preger også barna: «Barna er så vant til å bli stilt spørsmål til, undringsspørsmål. Når vi er på tur eller noe så kan de innta samme rollen: «Hysj, hør. Jeg hører lyden av fossen», «hvorfor er det slik tro?»»

Under denne kategorien ser jeg at informant fra Bhg2 legger mye mer i betydningen om hva estetisk virksomhet er, enn hva kanskje informant fra Bhg1 gjør. Mens informanten fra Bhg1 forteller om deres rom, sang drama og prosjekt, snakker informanten fra Bhg2 om synet på barn, barnas uttrykksformer og om å ha en undrende holdning og væremåte.

4.1.2. Estetikk – til hvilken verdi?

Når jeg sammen med informanten min fra Bh1 var inne på temaet om estetikkens verdi trakk jeg fram verdibegrepene *estetikkens nytteverdi* og *estetikkens egenverdi*. Min informant tenkte seg litt om før hun svarte: «vi tenker jo bestandig på barna. Hva de har godt av. Det er viktig. sang og rim er jo språkstimulerende da». Hun påpekte også at dette var noe som syntes i form av utviklingen til barna. Jeg merket meg at hun valgte her å svare på sine tanker rundt nytteverdien, så jeg spurte opp igjen om hva hun tenkte om estetikkens egenverdi. «*Dette begrepet er noe vi ikke har diskutert*»

I intervjuet med min informant i Bhg2 fikk jeg et ganske raskt svar om at «Det er klart at dette reflekterer vi mye over og jeg vil jo si at disse går jo litt over hverandre» da verdibegrepene ble trukket fram. «Estetikk stimulerer kreativiteten, fantasien og deres tankevirksomhet» forteller hun videre. Hun fremhever at det er prosessen i det som gjøres som er det viktigste.

For oss så er prosessen det som er viktig. Det er i prosessen du gjør deg opplevelser og gjør deg erfaringer. Det er jo en slik god dynamisk prosess og det har en positiv innvirkning. Det blir en positiv ball som ruller. Det handler ikke om at du skal bruke mest mulig lim eller at du klipper riktig, det er opplevelsen med det en gjør, også skaper de seg erfaringer og derav læring. Erfaring er lik læring. Vi ser at dette er en stor smeltedigel som henger sammen.

Hun forklarer videre at det kan ses som to parallelle prosesser: «*du kan si at det er parallelle prosesser. For du har jo prosessen i seg selv som har en egenverdi, men du blir også veldig kjent med enkeltbarnet slik at du også kan gjøre jobben din som pedagog i forhold til det med barnets utvikling og gi barnet en utfordring slik at det kan strekke seg og utvikle seg.*»

Under denne kategorien, likt med den forrige, ser jeg at det er en forskjell mellom svarene jeg får. Informanten fra Bhg2 forklarer at de ser egenverdien av estetikken i prosessen. Hun forteller at det er der barna gjør seg de gode opplevelsene. Men hun forteller også at på grunn av den estetiske arbeidsformen kommer man nært barna og kan se hvilke utfordringer de sitter med, og da kan baret bli utfordret på en slik måte at du finner nytteverdien i estetikken. Informant fra Bhg1 sier at hun ser

nytt med å arbeide med estetikk gjennom at barna får utviklet seg, men forteller også at de har ikke diskutert estetikken egenverdi, og kan ikke svare på dette.

4.1.3. Det pedagogiske læringsmiljøet

Informant fra Bhg1 fortalte at de hadde egnede rom for estetisk virksomhet og estetiske opplevelser så jeg spurte om hvor tilgjengelig rommene var. Hun fortalte at det var litt variert fra rom til rom: «Noen rom er ikke åpen, hvor de må ta med seg en voksen inn hvis de vil være der. Det er jo fordi der er mye utstyr og dyre ting». Omtrent samme svaret fikk jeg da jeg spurte om tilgjengeligheten av utstyret inne på rommene: «det er jo slik at barna skal kunne rekke tak i det og nå det, men samtidig er noe av utstyret som er lagt høyere opp slik at de ikke skal nå det».

Da jeg spurte om tilgjengelighet av rom og utstyr til informant i Bhg2 fikk jeg dette svaret: «Alt av rom og utstyr ligger tilgjengelig for barna». instrumenter, kostymer, bøker, stereo og CD-er, maling, papir, lim, saks og stort utvalg av gjenbruksutstyr og flerbruksmateriell som barna kan skape og utforske med på formingsrom, dramarom, byggerom, leserom og i snekkerboden.

Under denne kategorien finner jeg at Bhg1 har utstyret og utformingen av barnehagen, men alt ligger ikke tilgjengelig for barna for å bruke og skape i nuet og når det faller dem inn fordi de må ha en voksen ledsager å spørre først. Bhg2 derimot har valgt å la alt være tilgjengelig innen barnas rekkevidde.

4.2. Variasjoner i intervjuene

Den største variasjonen som jeg finner i intervjuene er lengden på besvarelsene. Sammen med informant fra Bhg1 varte intervjuet i 15 minutter, mens intervjuet i Bhg2 varte i 54 minutter. Samme tema og punkter ble gått igjennom. Bhg2 viste også begeistring over det hun snakket om da vi var inne på estetikken egenverdi og nytteverdi, mens informant fra Bhg1 ikke visste helt hva hun skulle fortelle om her.

Jeg tenker at deres egne utsagn forklarer mye om hvorfor dette kan ha seg. «Det er klart at dette reflekterer vi mye over» svarte informant fra Bhg2, mens Informant fra Bhg1 kunne fortelle at: «Dette begrepet er noe vi ikke har diskutert». Jeg tror at forskjellene i både selve besvarelsen og i lengde av besvarelsen i intervjuene ligger i at Bhg2 reflekterer mye og er mer bevisste, mens Bhg1 kanskje ikke legger like mye vekt i refleksjoner.

4.3. Oppsummering av mine funn

Mitt hovedfunn, vil jeg si, ligger i variasjonene. Informant fra Bhg2 trekker fram at deres estetiske arbeidsform ligger i deres sans for menneskesynet der vi finner det kompetente barnet. Videre viser informant til at barnehagen reflekterer rundt estetikkens verdi og at de har valgt å legge til rette for at barna skal få gjøre seg opplevelser i prosesser ved at de voksne har en estetisk og undrende holdning og at alt av utstyr og rom er tilgjengelig. Informant fra Bhg1 forteller også at de har lagt godt til rette for den estetiske virksomheten og for at barna skal få holde på med estetikk, men her har barnehagen valgt å holde deler av rom og utstyr utenfor barnas rekkevidde. Hun forteller også at de har ikke diskutert noe om estetikkens verdi.

5. DRØFTING

I dette kapittelet skal jeg drøfte mine funn fra intervjuene og understøtte dette med teori fra kapittel 2. Jeg skal drøfte utvalgte temaer som har vist seg å være viktig i teorien og i intervjuene for å svare på problemstillingen min som er: ***Hvilken betydning gis til estetikkens egenverdi av pedagoger i barnehagen, og hvordan kommer dette til syne i praksis?*** jeg vil derfor i dette kapittelet drøfte estetisk virksomhet i barnehagen, Estetikkens egenverdi og maktforhold.

5.1. Estetisk virksomhet i barnehagen

Olsson og Øksnes (2013) legger fram hvordan estetisk virksomhet kan åpnes og forstås gjennom det de kaller *hverdageestetikk*. Hverdageestetikken som Olsson og Øksnes beskriver er de øyeblikkene når barnet for eksempel betrakter snøen som danser ned fra himmelen. Deres forståelse av estetisk virksomhet kan jeg trekke mot den forståelsen min informant fra Bhg2 la fram. «*Hysj, hør. Jeg hører lyden av fossen*» (Utsagn fra informant i Bhg2). slike undrende spørsmål og oppdagelser gjør barna seg, og dette trekker hun fram når hun snakker om den estetiske virksomhet.

Når informant fra Bhg1 fortalte om hvordan den estetiske virksomheten kom til syne i hverdagen, kunne hun fortelle at dette syntes gjennom små ting som kritt og maling. Denne forståelsen av estetisk virksomhet i barnehagen kan nok bli litt snever, tenker jeg.

Når informant fra Bhg1 forteller at de bruker å ha prosjekter, trekker hun fram deres nåværende prosjekt om Alf Prøysen. Gjennom prosjektet blir hans verk tatt inn i arbeidet med de estetiske fagene. Her ser jeg en klar linje med det Olsson og Øksnes (2013) legger fram om en forståelse av at

estetikken brukes som et middel for å fremheve noe annet. I beskrivelsen av prosjektarbeidet viser hun til en instrumentell tilnærming til de estetiske fagene.

Informanten fra Bhg2 snakker om barnas mange uttrykksformer og at det er ikke nødvendigvis de voksne som skal definere at det er en uttrykksform som gjelder. Denne tanken vil jeg se i forhold til det Juncker kaller for «barns kultur» (Olsson & Øksnes 2013). Det handler om at barna skal få skape moro og mening her og nå, og denne muligheten tror jeg gis til barna når de får utforske sine egne uttrykksformer uten at en voksen nødvendigvis står på sidelinjen og definerer hva som er rett og galt.

5.2. Hvilken betydning gis til estetikkens egenverdi?

Informant fra Bhg1 forteller at de har ikke diskutert dette begrepet og viste derfor ikke helt hva hun skulle svare. Det hun kunne fortelle, var at estetikken hadde i seg mye nytte. Estetikk i barnehagen var nyttig blant annet i det at musikk er språkstimulerende og at den generelt er nyttig for barns utvikling. selv om barnehagen har satt de estetiske fagene i fokus, er det tydelig at estetikkens egenverdi ikke blir gitt noen refleksjon og betydning. I motsetning til informanten fra Bhg1, snakker informant fra Bhg2 om at dette er noe de jobber aktivt med og reflekterer mye over.

I teorikapittelet la jeg fram estetikkens egenverdi og nytteverdi, der egenverdien viser at estetikken har en verdi i seg selv. Nytteverdien, derimot, er en instrumentell tilnærming og estetikken ses på som verdifull bare i kraft av å være et middel til noe annet. Jeg tok også for meg to diskurser på barn og danning som viser til at om du har et reduksjonistisk syn på barn og danning, vil man også ha en instrumentell tilnærming til estetikk (Sørngård 2013). Estetikkens egenverdi blir derfor det motsatte og gjerne sett i sammenheng med et holistisk syn på barn og danning. Barnet ses som et individ som er *her og nå* og dette innebærer at barn også skal ha tilgang til estetiske erfaringer her og nå (Olsson og Øksnes 2013).

For å sette mine funn fra intervjuene og teorien sammen mener jeg at det er en klar linje mellom informant fra Bhg1 sin forståelse av estetikkens verdi og en instrumentell tilnærming av estetikken. Jeg vil også si at informant fra Bhg2 har en lik forståelse med det holistiske barnesyntet og setter estetikkens egenverdi i fokus gjennom opplevelser som gjøres i prosessen. Informant fra Bhg1 sier ikke noe om syn på barn, men det er klart at estetikken ses her på som viktig på grunn av dens nytte.

5.3. Makt – å bli påvirket og å påvirke

Dette temaet har jeg sett på som viktig i min oppgave da det er klart at den estetiske virksomheten styres av hvilke valg pedagogene tar for barna. Når min informant fra Bhg1 gir uttrykk for at deres miljø er godt tilrettelagt for estetisk virksomhet, men deler av utstyr holdes utenfor barnas rekkevidde og rom som skal være godt tilrettelagt holdes lukket, er det klart at den estetiske virksomheten blir redusert. Estetikken egenverdi heller ikke gitt noe spesiell betydning. Når informant fra bhg2 forteller at rom og materiell ligger tilrettelagt for barna å bruke i hverdagen gir dette også et tydelig innblikk i at den estetiske virksomheten får et godt spillerom og blir tillagt mye tid og fokus.

Som det ble snakket om i kapittel 5 må vi pedagoger være klar over den makten vi produserer. For denne makten kan ofte være ubevisst, og den vil påvirke barna. Når pedagogene velger å lukke dører til de verkstedene som er tilrettelagt for å skape og oppleve, og når utstyr blir lagt utenfor rekkevidde, blir barna tatt fra muligheten til å styre det de vil gjøre i barnehagen selv. hvordan gir miljøet på avdelingen barna mulighet til å være kompetente, nysgjerrige, utforskende da?

5.4. Har mine funn gitt oss ny innsikt?

Jeg tror absolutt, og håper i alle fall, at mine funn har gitt oss en ny innsikt. Jeg håper at mine funn kan være til hjelp for å se på estetisk virksomhet på en ny måte. For å sitere min informant fra Bhg2: «estetikk er jo ikke bare klipp og lim, men det er så mangt. Det er en uttrykksform». Jeg håper at mine funn har gitt en innsikt i at det er viktig at vi åpner opp for «barnas kultur», og vi må åpne opp for at estetikken egenverdi kan få sin plass. Dette må gjøres gjennom å legge til rette slik at barna kan gjøre seg estetiske opplevelser på egne premisser, det må få utspringe seg i nuet.

5.5. Kritikk av mine funn i lys av metode

Mine funn kommer fra intervju med 2 pedagoger i 2 barnehager. Mine funn vil derfor ikke gi en konkret fasit, men det kan gi et innblikk. Med en intervjuguide og et halvstrukturert intervju er det også mange variabler jeg enda ikke har vært innom som kan gi et annet blikk på temaet. Andre ting som spiller inn på mine funn er blant annet teorien. Det er gjort lite forskning på estetikken egenverdi og er derfor vanskelig å kunne forklare og sette lys på.

6. KONKLUSJON

Hvilken betydning gis til estetikkens egenverdi av pedagoger i barnehagen, og hvordan kommer dette til syne i praksis?

Dette er den problemstillingen jeg har prøvd å belyse gjennom denne oppgaven. I teorikapittelet har jeg lagt fram estetikkens egenverdi sammen med et holistisk syn på barn og danning. Estetikkens nytteverdi beskrives som en instrumentell tilnærming til estetikken og ses i sammenheng med et reduksjonistisk syn på barn og danning. Når jeg legger fram maktforholdene sies det tydelig at måten pedagoger tilrettelegger miljøet på, forteller det noe om de tankene de har om barnehagens rolle, barn og læring.

Gjennom mine funn er det tydelig at estetikkens egenverdi ikke blir vektlagt av pedagogen fra bhg1. Slik som teorien viser, synes dette i praksis med måten miljøet i barnehagen er tilrettelagt. Dette er en barnehage som klart og tydelig sier de jobber med estetiske fag og de har rommene som støtter det, men tilgjengeligheten for barna er redusert.

Funnene fra intervjuet med pedagogen i Bhg2 er motsatt. Her ser jeg samsvar mellom syn på barn og danning, betydningen som gis til estetikkens egenverdi og hvordan miljøet er tilrettelagt for barna at barna skal få lov til å være kompetente, skapende og utforskende.

Selv om det ser ut til at bhg1 følger en klar instrumentell tilnærming til estetikken, tror jeg nok ikke de har et reduksjonistisk syn på barn og danning. Det som derimot skjer når miljøet ikke tilrettelegges slik at barna kan få lov til å være kompetente, skapende og utforskende etter egne ønsker og behov, er at det blir ført en praksis som råder etter et «gammelt», reduksjonistisk syn på barn og danning.

6.1. Konklusjon

Min konklusjon av problemstillingen *Hvilken betydning gis til estetikkens egenverdi av pedagoger i barnehagen, og hvordan kommer dette til syne i praksis?* er at estetikkens verdi er godt nedskrevet og estetikkens egenverdi blir ikke gitt noen særlig betydning. Dette ses gjennom en praksis som er et sterkt tradisjonsstyrt mønster fra et tidligere reduksjonistisk syn på barn og danning. Jeg tror det er en praksis som henger igjen, fra et tidligere syn på hva et «sant barn» er, «human becoming». Samtidig kan det se ut til at dette mønstret

begynner å brytes. Redningen tror jeg kan være de nye og populære arbeidsformene og profilene. I dag finner vi blant annet kunstbarnehager, musikkbarnehager og barnehager inspirert av Reggio Emilia filosofien, slik som barnehagen til min informant fra Bhg2.

6.2. Oppsummering

Jeg har i denne oppgaven lagt fram teori om estetisk virksomhet i barnehagen, estetikkens egenverdi og maktforhold. I mine funn fant jeg en sammenheng mellom teorien og praksisen. Jeg fikk to utfall av mine informanternes praksis der den tradisjonelle, kommunale barnehagen sitter med en instrumentell tilnærming til estetikken og barnehagen som er inspirert av Reggio Emilia filosofien har en helhetlig tilnærming av estetikken. Jeg har med dette konkludert at den instrumentelle tilnærmingen er noe som ligger dypt inn i huden hos pedagoger i barnehagen og at estetikkens egenverdi blir ikke tillagt noe betydning. Med et utfall av at Bhg2 tilegner estetikkens egenverdi en svært stor betydning vil jeg derfor tro at dette ligger i deres utarbeiding av å være inspirert av Reggio Emilia filosofien og at det er akkurat slike filosofier som kan gjøre at pedagoger kan få en større forståelse av estetisk virksomhet og tilegne estetikken en egen verdi.

Litteratur

- Bamford, A. (2006). *The Wow Factor: Global research compendium on the impact of arts in education*. Münster: Waxmann
- Dahl, Ø. (nd). *Digitale læremidler for videregående opplæring*. Hentet fra <http://ndla.no/nb/node/78354>
- Kunnskapsdepartementet (2011), *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Oslo: Kunnskapsdepartementet
- Meld. St. 41 (2008-2009). (2009). *Kvalitet i barnehagen*. Hentet fra <http://www.regjeringen.no/pages/2197014/PDFS/STM200820090041000DDDPDFS.pdf>
- Olsson, M. R. & Øksnes, M. (2013). «Estetikk?: det er jo alt, egentlig!»: et forsvar for *hverdagesestetikken i barnehagen*. I: Marit Bakken & Sidsel Bjerke Hommersand (Red.), *Barn, kunst og kultur*. Oslo: Universitetsforlag
- Olsson, M. R. (2011). Å bryte mønstre: Forståelse av estetikkens verdi i pedagogisk virksomhet i barnehagen. (Masteroppgave, NTNU). Hentet fra <http://www.ntnu.no/documents/142548/201977591/Maja+Olsson.pdf/3f3d7930-9425-4de3-a82a-462d86cb4f0a>
- Sagdahl, M. (2014, 7. mai). *Store norske leksikon*. Hentet 19. mai 2014 fra <http://snl.no/verdi>
- Sørngård, M. R. (2013). *Estetisk egenverdi i en spesialpedagogisk praksis*, (Masteroppgave, NTNU). Hentet fra http://www.ntnu.no/documents/142548/201977591/MEST_Monica+R%C3%B8nning+S%C3%B8rng%C3%A5rd_.pdf/693928ef-8196-478d-b93c-b07c4a62891f
- Thorbergesen, E. (2007). *Barnehagens rom*. Oslo: Pedagogisk Forum
- Østrem, S., Bjar, H., Føsker, L.R., Hogsnes, H.D., Jansen, T.T., Nordtømme, S. & Tholin, K.R. (2009). *Alle teller mer: En evaluering av hvordan rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver blir innført, brukt og erfart*. Tønsberg: Høgskolen i Vestfold
- Postholm, M. B. & Jacobsen, D. I. (2011). *Læreren med forskerblick: innføring i vitenskapelig metode for lærerstudenter*. Kristiansand: Høyskoleforlag
- Åberg, A. & Taguchi, H. L. (2006). *Lyttende pedagogikk: etikk og demokrati i pedagogisk arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget

Vedlegg: Intervjuguide

Hvordan forstår du/dere estetikk og estetisk virksomhet i barnehagen?

Hvordan jobber du/dere med estetikk i praksis?

- Metoder
- type aktiviteter
- Hyppighet

Hvordan legger du/dere til rette for estetiske opplevelser for barna?

Hvordan forstår du/dere estetikkens nytteverdi i relasjon til den pedagogiske virksomheten?

Hvordan forstår du/dere estetikkens egenverdi i relasjon til den pedagogiske virksomheten?

Hvilke forståelser sitter du/dere med om disse begrepene og hvordan kommer dette til syne i praksis?

- Hvilke verdier legger du/dere til grunn i arbeidet med den estetiske virksomheten i barnehagen?
- Hvordan kommer dette til syne i praksis?